

Program warsztatów ekologicznych „Bioróżnorodność- wielki organizm”

Uczestnicy: dzieci w wieku 8-13 lat

Przewidywany czas trwania: 6h

Cel warsztatów:

- część teoretyczna- poszerzanie wiedzy nt. bioróżnorodności, wykształcenie aktywnej postawy wobec zagrożeń środowiska, poznanie zasobów ekologicznych odwiedzanego regionu, rozwijanie poczucia odpowiedzialności za środowisko
- część praktyczna- kształtowanie postaw proekologicznych

Metodyka prowadzenia warsztatów:

Forma pracy - zespołowa, grupowa

Wykorzystane metody dydaktyczne:

- metody problemowe (rozmowa, wyrażanie opinii, wzajemne zadawanie pytań)
- metody podające (objaśnienie pojęć, mini wykłady)- ze względu na wiek uczestników, część wykładowa ograniczona do niezbędnych definicji
- metody aktywizujące: połączenie części teoretycznej z pieszą wędrowką oraz zwiedzaniem, zabawa, wykonywanie prostych zadań
- metody eksponujące (porównanie bioróżnorodności do ludzkiego organizmu)- przedstawienie abstrakcyjnych treści w przystępny sposób
- metody praktyczne (nauka poprzez doświadczenie, obserwację)

Program warsztatów – część właściwa:

1. Przyjazd grupy, powitanie.
2. Zapoznanie uczestników z obowiązującymi zasadami (zachowanie, bezpieczeństwo)
3. Początek warsztatów (część teoretyczna) – objaśnienie pojęcia „różnorodność biologiczna”, przedstawienie bioróżnorodności, jako organizmu, który żyje dzięki wspólnej pracy wielu powiązanych ze sobą organów. Uświadomienie, że jeśli jeden z organów przestanie działać/istnieć, to pociągnie za sobą inne, które są z nim nieodłącznie związane. W dalszej części warsztatów uczestnicy będą poznawać niezwykłą sieć powiązań między organami (elementami bioróżnorodności), a rozwijanie wiedzy odbywać się będzie w trakcie pieszej wędrowki po miejscach atrakcyjnych ekologicznie, które znajdują się na terenie siedziby realizatora oraz w najbliższej okolicy. Rozdanie mapek

„Zielonego szlaku” – trasy, którą podążać będą uczestnicy. Na mapkach zostały zaznaczone przystanki, odpowiadające poszczególnym częściom tematycznym warsztatów oraz miejsca, w których ukryte zostały elementy słownej rozsypanki. Na trasie uczestnicy odnajdą duże, drewniane litery, które będą nawiązywać do tematu konkretnych zajęć/ przystanków. Po zebraniu wszystkich liter, zadaniem uczestników będzie ułożenie z nich hasła, odnoszącego się do kwestii ochrony różnorodności biologicznej.

4. Wędrówka po szlaku. Pierwszy przystanek – „O jak ochrona przyrody”. Uczestnicy spacerują po parku pałacowym i wspólnie z prowadzącymi zastanawiają się, dlaczego warto chronić przyrodę. Rozmowa na temat znaczenia drzew, wyjaśnienie pojęcia „płuca Ziemi”. Ćwiczenie w mniejszych grupach – uczestnicy wyposażeni w pomoce, zawierające opisy wybranych gatunków drzew wraz z rysunkami ich owoców, liści i in. rozpoznają i nazywają napotkane w parku drzewa, sprawdzenie odpowiedzi, komentarz prowadzących. Następnie przejście pod pomniki przyrody, znajdujące się na terenie siedziby realizatora. Wprowadzenie podstawowych informacji nt. form ochrony przyrody w Polsce. Uczestnicy odnajdują pod jednym z drzew dużą literę „O”.
5. Przystanek „G jak gatunki”. Wstęp do rozmowy o zwierzętach i ich znaczeniu dla bioróżnorodności. Wyjaśnienie pojęcia „gatunek” oraz „rasa”. Podkreślenie roli człowieka w działaniu na rzecz zachowania różnorodności gatunkowej – znaczenie małych i dużych czynów (hodowanie zwierząt zagrożonych wyginięciem na przykładzie Kury Zielononóżki, Konika Polskiego, Krówki Czerwonej Polskiej, jak również codzienne dbanie o środowisko i zwierzęta w nim żyjące). Co to znaczy, że gatunek jest zagrożony? Czerwone listy/ księgi – co to takiego? Przykłady zwierząt, występujących na terenie Polski, którym grozi wyginięcie – prowadzący zapisują odpowiedzi uczestników na arkuszu papieru. Uczestnicy odnajdują kolejną literę rozsypanki – „G”
6. „O jak owocowy sad” – wizyta w sadzie ze starymi, wysokopiennymi odmianami drzew owocowych. Uczestnicy wraz z prowadzącymi zastanawiają się, jakie znaczenie dla bioróżnorodności mają sady – źródło witamin, miejsce życia/schronienia wielu odmian zwierząt, w tym ok. 200 gatunków ptaków, wzbogacanie bioróżnorodności. Następnie prowadzący informują uczestników, że na jednym z drzew ukryty został kolejny element rozsypanki.
7. Przystanek „I jak inicjatywa” przy solarach, gdzie uczestnicy znajdują nowy element słownej rozsypanki – literę „I”. Co to jest inicjatywa i dlaczego jest tak ważna dla ochrony bioróżnorodności? Działania podjęte z własnej woli – uświadomienie dzieciom, że bez pomocy człowieka (każdego z nas) bioróżnorodny organizm nie może działać prawidłowo.

Rozmowa na temat pojęć „energia” i „OZE”. Uświadomienie grupie, że zanieczyszczenie powietrza to choroby, które atakują bioróżnorodność. Jak im zapobiegać? Co możemy zrobić dla środowiska, by było czyste? Część praktyczna – na ziemi stoi drewniana skrzynka z dwiema przegródkami, a przed nią leżą pomieszane tematycznie obrazki. Zadaniem grupy jest podzielenie obrazków na te, które przedstawiają negatywne zachowania człowieka wobec środowiska oraz te, które przedstawiają działania pozytywne.

8. Wizyta w suszarni i przetwórnicy owoców, warzyw i runa leśnego. Znaczenie bioróżnorodności dla naszego zdrowia – dyskusja. Naturalne przejście od tematyki uprawy owoców do ich przetwarzania. Część praktyczna – przeprowadzenie uczestników przez wybrane punkty cyklu produkcyjnego w „Spizarni smaków”. Wykorzystanie tablicy flipchart lub tablicy interaktywnej do pracy w grupach – temat ćwiczenia: Jak na co dzień możemy chronić bioróżnorodność? Przedstawiciele grup wypisują propozycje na tablicy, czas na zrealizowanie ćwiczenia – 5 minut. Grupa, która poda więcej odpowiedzi, wygrywa.
9. Ognisko/grill nad jeziorem. Wspólny wypoczynek.
10. Spacer brzegiem jeziora Wandzinek – uczestnicy natrafiają na nowy element rozsypanki - literę „A jak Aqua Świat”. Zbiorniki wodne, jako ważny składnik bioróżnorodności, miejsce życia wielu gatunków zwierząt i roślin. Poznanie chronionych gatunków, występujących na zwiedzonym obszarze: grązel żółty, żuraw. Ukazanie zależności między elementami różnorodności biologicznej na przykładzie żurawia, zagrożonego z powodu osuszania terenów podmokłych, jego naturalnego środowiska życia – niszczenie jednego elementu bioróżnorodności powoduje wymieranie/niszczenie innych z nim związanych (dlatego jeśli będziemy dbać o tereny podmokłe: okolice jezior, mokradła, bagna będziemy jednocześnie sprzyjać ochronie żurawia). Zajęcia praktyczne – prowadzący wraz z uczestnikami przebierają zoobentos w poszukiwaniu interesujących okazów, a następnie przeprowadzają proste badanie jakości w jeziorze Wandzinek (pobranie próbek, przelanie ich do kuwet i wyróżnienie znalezionych gatunków przy pomocy pincet – uświadomienie, że bioróżnorodność to także niewielkie organizmy żywe, których najczęściej nie widać, obserwacja pod mikroskopem). W ramach ćwiczenia wykorzystane zostaną następujące pomoce dydaktyczne: zestaw do badania wody i pH gleby, kuwety i pincety laboratoryjne, zestaw do oznaczania bezkręgowców, mikroskop).
11. Orowadzenie uczestników po zespole leśnym „Brzezina bagienna”. Wykorzystanie kolejnych rekwizytów – szkieł powiększających. Zajęcia praktyczne, podczas których

- uczestnicy wraz z prowadzącymi poznają nowe gatunki roślin. Uczestnicy znajdują na szlaku kolejny element rozsypanki – literę „L”.
12. Przystanek „E jak ekosystem” –Warstwy lasu i znaczenie grzybów, jako niezbędnego elementu bioróżnorodnego organizmu, regulującego leśne życie. Grzyby usuwają naturalne odpadki i przygotowują wolne miejsce dla nowych organizmów. Wyjaśnienie pojęcia „ekosystem” i „użytek ekologiczny”, rozmowa na temat jego znaczenia dla zachowania bioróżnorodności. Uczestnicy zapoznają się z bogactwem fauny i flory zwiedzanego obszaru, m.in. z gatunkami chronionymi: rosiczką okrągłolistną i bagnem zwyczajnym.
 13. Powrót nad jezioro. W tym czasie grupa rozmawia o pogodzie, temperaturze, zjawiskach atmosferycznych (przystanek przy modułowej stacji pogody). Uczestnicy znajdują ostatni element rozsypanki – literę „K jak klimat”. Co to takiego? Czym są zmiany klimatyczne? Uświadomienie uczestnikom, w jaki sposób zmiany klimatu wpływają na bioróżnorodność.
 14. Podsumowanie – uczestnicy układają ze znalezionych na szlaku liter hasło, związane z warsztatami (hasło: ekologia). Prowadzący pytają uczestników, czym według nich jest ekologia. Uświadomienie, że wielki bioróżnorodny organizm może właściwie funkcjonować tylko wtedy, gdy będziemy dbać o wszystkie jego organy (elementy) jednocześnie, a do tego potrzebna nam jest wiedza ekologiczna – musimy być świadomi, by nie wyrządzić przyrodzie krzywdy. Związek między bioróżnorodnością, a ekologią – właściwa ochrona różnorodności biologicznej możliwa jest tylko wtedy, gdy mamy odpowiednią wiedzę na temat środowiska i żyjących w nim organizmów żywych.
 15. Pożegnanie grupy, zakończenie warsztatów.

Program warsztatów powstał w ramach realizowanego projektu „Z EKologią za pan brat! – Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży EKO „Szkole Życia” w Wandzinie”.

Korzystamy z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku